Samen Sterk in Mantelzorg – Ondersteuning Mantelzorgers 2025-2028

CONCEPT

Versie: **11 februari 2025**

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Vooraf 3
1.2 Doel van de beleidsnota 3
1.3 Leeswijzer 3
2. Lokale en landelijke ontwikkelingen ..... **Error! Bookmark not defined.**
2.1 Opgave en bestaand aanbod in de gemeente Hoorn ..... **Error! Bookmark not defined.**
2.2 Landelijke en regionale kaders 5
2.2.1 Landelijke kaders 5
2.2.2 Lokale kaders 6
2.3 Evaluatie van het huidige beleid 6
2.3.1 Evaluatie door een extern bureau 6
2.3.2 Evaluatie van partners en inwoners 7
3. Beleid ..... **Error! Bookmark not defined.**
4. Uitvoering 11
3.1 Communicatie 13
3.2 Organisatorische implicaties ..... **Error! Bookmark not defined.**
3.3 Monitoring 13
Indicatoren ..... **Error! Bookmark not defined.**

CONCEPT

1. Inleiding

1.1 Vooraf

Gemeente Hoorn telt 8000 mantelzorgers (peiljaar GGD HN 2022). Onder mantelzorgers verstaan we mensen die meer dan 8 uur per week en/of langer dan 3 maanden en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte hulpbehoevende partner, ouder, kind of een ander familielid, vriend of kennis (definitie VWS).[1] De te verwachten toename van het aantal ouderen in Hoorn met (gezondheids)problemen betekent dat ook de vraag naar zorg toe zal nemen, zowel verzekerde zorg als zorg waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Een bijkomende uitdaging voor Hoorn is het tekort aan zorgprofessionals die deze ondersteuning en zorg voor onze ouderen moeten leveren en de toenemende druk op mantelzorgers.

In een tijd van maatschappelijke druk en dynamiek is het zeker niet vanzelfsprekend dat we meer gaan zorgen voor elkaar. Bovendien maakt die combinatie het tot een opgave om nog over voldoende tijd te kunnen beschikken voor ontspanning en andere belangrijke dingen in het leven. Dit raakt de balans tussen draagkracht en draaglast van de mantelzorger en laat de noodzaak zien om aan de (positie van) de mantelzorger zelf meer aandacht te besteden.

De term mantelzorg lijkt vooral een beleidsterm. Burgers die hun naasten helpen herkennen zich vaak niet in deze term of associëren zich er niet mee. De mantelzorgers geven aan de term mantelzorg een dubbele lading: aan de ene kant verbonden aan “plicht” en aan de andere kant met “liefdevolle bescherming”, want: “Zorgen voor je naaste doe je uit liefde en betrokkenheid.” Zij vinden mantelzorg mooi als je het samen kunt doen. Samen met familieleden of de buren, kennissen of vrijwilligers: “Dat geef ruimte en plezier.”

1.2 De opgave van de gemeente Hoorn: Samen sterk in mantelzorg

In Hoorn streven we ernaar dat mantelzorgers zich gesteund en gewaardeerd voelen in hun cruciale rol binnen de zorg voor hun naasten. In de beleidsnota *Samen sterk in Mantelzorg* ligt de focus op het versterken van de samenwerking tussen mantelzorgers, zorgorganisaties en de gemeente. We zetten in op het bieden van passende ondersteuning, zoals toegankelijke informatie, respijtzorg en het organiseren van praktische en emotionele hulp. Daarnaast willen we mantelzorgers betrekken bij beleidsontwikkeling en stimuleren we een samenleving waarin zij erkenning en waardering krijgen voor hun inzet. Samen bouwen we aan een zorgzame gemeenschap waarin mantelzorgers niet alleen zorgen, maar ook zelf de ruimte hebben om gezond en veerkrachtig te blijven.

1.3 Doel van de beleidsnota

Met deze beleidsnota werken we aan een adequaat, samenhangend en toegankelijk ondersteuningsaanbod waarmee we de taken van de mantelzorger verlichten en zorgen dat mantelzorgers hun taken kunnen blijven uitvoeren zonder dat zij overbelasting ervaren of in een sociaal isolement komen. Deze beleidsvisie is richtinggevend voor de komende vier jaar en wordt samen met mantelzorgers, maatschappelijke organisaties, inwoners van Hoorn en alle relevante betrokkenen verder uitgewerkt. Voor het opstellen van deze nota is input opgehaald bij Sociale Cliëntenraad, partnerorganisaties en leren we uit evaluaties en gesprekken met inwoners.

1.4 Leeswijzer

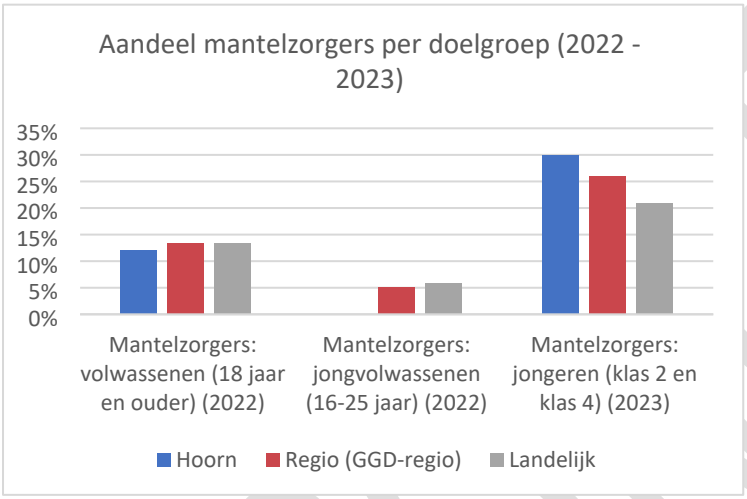
[volgt]

[1] De definitie van mantelzorg heeft gedeeltelijk overlap met gebruikelijke zorg (Wmo). Gebruikelijke zorg is de hulp die mensen elkaar normaal gesproken geven als zij een gezin vormen of samenleven. Bijvoorbeeld helpen met eten koken, afwassen, stofzuigen en de kinderen aankleden en naar school brengen. Als iemand in het gezin ziek is, kunnen gezinsleden vaak een aantal van deze taken overnemen.

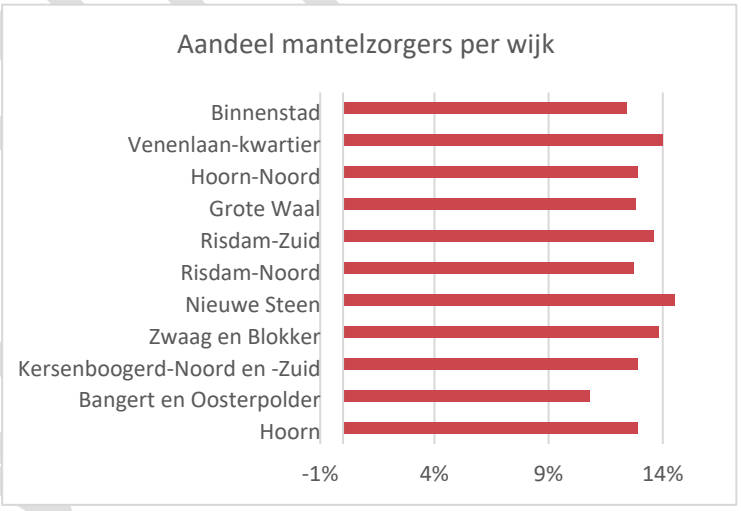
2. Analyse

2.1 Analyse van de cijfers

Het percentage mantelzorgers (op basis van de definitie minimaal 3 maanden en minimaal 8 uur zorg per week) per doelgroep staat weergegeven in grafiek 1. Opvallend is er in Hoorn relatief veel mantelzorgers in de doelgroep jongeren zijn ten opzichte van het regionale en landelijke gemiddelde. Het aandeel mantelzorgers in de doelgroep volwassenen ligt lager dan het regionale en landelijke gemiddelde.

Figuur 1: Aandeel mantelzorgers per doelgroep.

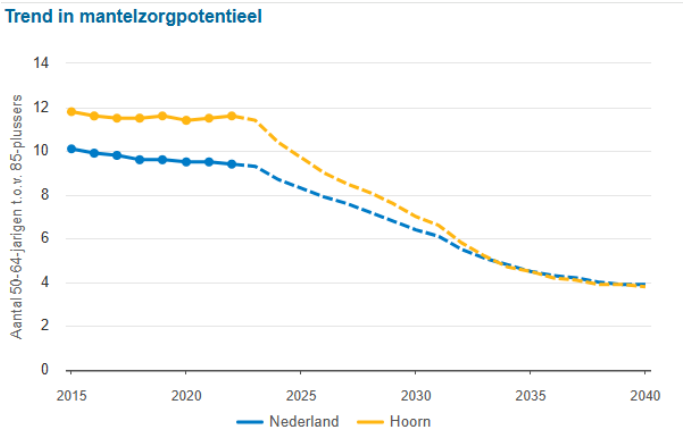

Figuur 2: Aandeel mantelzorgers per wijk.

De arrangementenmonitor laat zien dat 13% van de inwoners van 18 jaar en ouder mantelzorger zijn (2022). Dit betekent dat dit ruim 8000 inwoners zijn. Figuur 2 laat het aandeel mantelzorgers per wijk zien. In bijlage A staan de geschatte aantallen per wijk weergegeven.

Grafiek 3 laat het mantelzorgpotentieel[2] zien van Hoorn ten opzichte van de landelijke gemiddelden. Het mantelzorgpotentieel laat de ontwikkeling van het aantal 50 tot 65-jarige mantelzorgers per 85-jarig en ouder persoon zien. De cijfers geven een toekomstprojectie vanaf 2022 op basis van de verwachte demografische ontwikkelingen in de gemeente. Het mantelzorgpotentieel in de gemeente Hoorn ligt relatief hoger dan de landelijke cijfers.

[2] Het mantelzorgpotentieel is de verhouding tussen 50-75 jarigen en 85-plussers. Deze verhouding wordt de oldest-old support ratio (oosr) genoemd en wordt gebruikt als maat voor hoeveel mensen potentieel in staat zijn informele zorg te bieden aan één 85-plusser. De meeste mantelzorgers zijn tussen de 50 en 75 jaar oud en degenen die mantelzorg nodig hebben zijn veelal 85 jaar of ouder.

Figuur 3: Trend mantelzorgpotentieel Nederland en Hoorn.

2.2 Landelijke en lokale kaders

2.2.1 Landelijke kaders

Het landelijke mantelzorgbeleid, zoals beschreven in de Mantelzorgagenda 2023-2026 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), richt zich op drie actielijnen. Deze actielijnen bieden richting aan gemeenten bij het vormgeven van lokaal mantelzorgbeleid en benadrukken het belang van erkenning, samenwerking en ondersteuning.

Erken de positie van de mantelzorger: Mantelzorgers hebben een waardevolle rol in de ondersteuning van hun naasten. Het beleid streeft ernaar hun positie te erkennen door meer bewustwording te creëren, waardering te tonen en aandacht te hebben voor de balans tussen zorgtaken en andere aspecten van het leven.

Verbinding en samenwerking met het netwerk van de mantelzorger: Een goede samenwerking tussen mantelzorgers, formele zorgprofessionals en het informele netwerk is essentieel. Dit vraagt om betere afstemming, het versterken van sociale netwerken en de ontwikkeling van lokale samenwerkingsvormen zoals mantelzorgondersteuningspunten of buurtinitiatieven.

Individuele ondersteuning, gevarieerd en op maat: Mantelzorgers hebben uiteenlopende behoeften, afhankelijk van hun persoonlijke situatie. Het beleid zet in op toegang tot maatwerkvoorzieningen, ondersteuning zoals respijtzorg en coaching, en speciale aandacht voor kwetsbare groepen zoals jonge mantelzorgers.

De gemeente heeft een belangrijke taak in het vertalen van deze actielijnen naar lokaal beleid. Dit omvat het faciliteren van laagdrempelige toegang tot ondersteuning en informatie, het signaleren van overbelasting bij mantelzorgers en het actief betrekken van mantelzorgers bij beleidsvorming. Door deze landelijke kaders en actielijnen als uitgangspunt te nemen, kan de gemeente Hoorn mantelzorgers effectief ondersteunen en waarderen, zodat zij hun zorgtaak vol kunnen houden en hun eigen welzijn behouden.

Bij de uitvoering van deze nota wordt aangesloten bij de volgende landelijke bewegingen:

- Beweging naar de voorkant (het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA);
- Passende zorg (De Juiste Zorg op de Juiste Plek);
- Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan (Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO).

CONCEPT

2.2.2 Lokale kaders

Lokaal gezondheidsbeleid Hoorn

Het Lokaal gezondheidsbeleid van Hoorn fungeert als paraplu voor deze beleidsnota, de uitvoering en de evaluatie. Het Lokaal gezondheidsbeleid geeft aan dat iedereen een eerlijke kans om gezond en veerkrachtig te leven, op te groeien en ouder te worden verdiend. Het dichten van de kloof in gezonde levensjaren tussen verschillende groepen is daarbij van groot belang. Tegelijkertijd neemt de druk op mantelzorgers toe door een groeiend aantal en veranderend soort zorgvragen. Om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen, is het cruciaal om problemen tijdig te signaleren en respijtzorg goed te organiseren, afgestemd op hun behoeften. Zo werken we samen aan een gezonde, evenwichtige en ondersteunende samenleving.

Gezondheid en andere levensterreinen beïnvloeden elkaar wederzijds en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zo is armoede een belangrijke voorspeller voor de mate van gezondheid. Andersom is een fysieke en mentale gezondheid van belang om mee te kunnen doen.

Sociale Basis Infrastructuur (SBI)

Dit beleidsdocument sluit aan op de Sociale Basis Infrastructuur (SBI). Het doel is een sterke Hoornse sociale basis waarin inwoners, netwerken, organisaties en de gemeente samen verantwoordelijkheid dragen. Dit vormt een vangnet en springplank voor ontwikkeling en inzet. Bijlage B toont het sociale basismodel met drie lagen: de persoonlijke sociale basis (inwoner en netwerk), de gemeenschappelijke basis (wijknetwerken) en de institutionele basis (voorzieningen). De SBI ontwikkelt deze structuur passend bij Hoorn. Mantelzorg speelt een rol in ‘samen zorgen’, de koppeling tussen formele en informele zorg en samenwerking met welzijnsorganisaties en inwoners.

2.3 Evaluatie van het huidige beleid

2.3.1 Evaluatie door een extern bureau

Door een extern bureau is het beleid op het gebied van mantelzorg 2018-2022 geëvalueerd. Onderstaand zijn de aanbevelingen uit deze evaluatie weergegeven.

- Het huidige beleid bereikt mantelzorgers voornamelijk via de cliënten waarvoor zij zorgen. Het mantelzorgcompliment van de gemeente, ter waarde van €100, wordt hierdoor grotendeels toegekend aan mantelzorgers van gemeentelijke cliënten. In de jaren 2021 en 2022 is 76% van het beoogde aantal mantelzorgers bereikt.
- Pas de organisatie van de ‘Dag van de Mantelzorger’ aan om beter in te spelen op de behoeften van werkende en jonge mantelzorgers. Denk hierbij aan activiteiten buiten kantooruren of digitale alternatieven, zodat deze groepen beter worden betrokken en gewaardeerd.
- Hoewel de gemeente Hoorn volgens de Wmo verantwoordelijk is voor ondersteuning van alle mantelzorgers die in Hoorn wonen (ongeacht de locatie van de zorgontvanger), lijkt de praktijk zich voornamelijk te richten op mantelzorgers van inwoners binnen de gemeentegrenzen. Zet in op een bredere ondersteuning van alle mantelzorgers die in de gemeente Hoorn wonen, ongeacht de locatie van de zorgontvanger. Hiermee wordt de inclusiviteit van de ondersteuning vergroot en wordt voldaan aan de wettelijke verantwoordelijkheid volgens de Wmo.
- De beschikbaarheid van respijtzorg, bijvoorbeeld via Omring, is aan modernisering toe zodat het beter aansluit bij de behoeften van mantelzorgers. De evaluatie adviseert om het gebruik van respijtzorg te stimuleren door het aanbod en de toegankelijkheid ervan binnen de gemeente te verbeteren. Zorg voor betere informatievoorziening, vergroot de beschikbaarheid van passende respijtzorg en overweeg een verhoging van de financiële vergoeding. Daarnaast is het belangrijk om meer maatwerk toe te passen, zodat de ondersteuning aansluit op de uiteenlopende behoeften van mantelzorgers.

CONCEPT

2.3.2 Evaluatie van partners en inwoners

Het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland is de afgelopen jaren doorontwikkeld. Tot en met eind 2024 was dit platform onderdeel van MEE & De Wering en het wordt per 1 januari 2025 overgedragen naar het Mantelzorgcentrum. Waar voorheen het Kennisplatform met name gericht was op het informeren en bereiken van professionals, wordt dit de komende jaren uitgebreid naar informatie voor alle inwoners. Het mantelzorgcentrum werkt aan een plan van aanpak om dit te verbeteren.

Het Project Mantelzorgcomplimenten loopt al enkele jaren. Ondanks dat een groot deel (76%) van de mantelzorgers die bekend zijn bij de gemeente bereikt worden, is het project toe aan vernieuwing. Het gezien worden door de gemeente en de blijk van waardering worden door mantelzorgers als positief gezien, terwijl anderen aangeven geen financiële bijdrage te hoeven ontvangen. De gemeente werkt samen met Omring aan de herijking van het mantelzorgcompliment.

CONCEPT

3. Beleid

Iedere inwoner van Hoorn krijgt vroeg of laat te maken met mantelzorg: je hebt het gedaan, je doet het nu, of je verwacht het in de toekomst te gaan doen. Voor velen is het geven van mantelzorg een waardevolle ervaring. Toch kan langdurige, intensieve mantelzorg in combinatie met andere uitdagingen in het leven leiden tot overbelasting. Hoe zwaar dit wordt ervaren, verschilt per individu. Zo zorgen vrouwen met ouders van 80 jaar en ouder gemiddeld vaker en langer dan mannen in dezelfde situatie, en voelen zij zich vaak zwaarder belast, wat niet alleen komt door de hoeveelheid uren zorg.

Het hoofddoel van de gemeente Hoorn is om tot 2028 mantelzorgers beter te vinden, te versterken in hun rol en te verbinden met passende ondersteuning en netwerken, zodat zij duurzaam kunnen bijdragen aan de zorg voor hun naasten en zichzelf. Het beleid voor mantelzorg is opgebouwd uit drie subdoelen: **Vinden**, **Versterken** en **Verbinden**.

Vinden: (H)erkennen van mantelzorgers zodat ze eerder benodigde ondersteuning krijgen.

Herkenning: Stimuleren erkenning bij sociaal en professioneel netwerk, rondom mantelzorgers.

- Kennisplatform Mantelzorg Westfriesland wordt doorontwikkeld zodat het aanbod van mantelzorgondersteuning vindbaar is voor en afgestemd op zowel zorgprofessionals als de mantelzorgers en inwoners van Westfriesland.
- Gezamenlijk met de partnerorganisaties bieden we trainingen aan voor zorg- en welzijnsprofessionals over het signaleren van mantelzorgers en hen wijzen op het ondersteuningsaanbod.
- Gemeente Hoorn heeft een belangrijke rol in de communicatie, daarom communiceren we actief en met regelmaat over de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning die geboden wordt door de gemeente Hoorn of partnerorganisaties.

Erkenning: Optimaliseren van herkenning en waardering van mantelzorgers zodat dit aansluit bij de behoeften.

- Een modernisering van het project Mantelzorgcompliment zodat de waardering meer mensen bereiken en wat aansluit op wat mensen als waardering ervaren.
    - Op dit moment bestaat het Mantelzorgcompliment uit een jaarlijkse gratificatie van €100,-. Uit de evaluatie leren we dat een groot deel van de mantelzorger niet wordt bereikt. Daarnaast geven mantelzorgers aan dat zij het niet doen voor het geld en willen om die reden het geld niet.
    - Andere denkbare vormen zijn cadeaubonnen voor een lager bedrag en het resterende bedrag inzetten om jaarlijks een deel van de mantelzorgers in het zonnetje te zetten met bijvoorbeeld een verwendag, een ontbijtje aan huis of high tea.
- De Dag van de Mantelzorger wordt toegankelijker gemaakt voor diverse groepen mantelzorgers. Op deze dag worden diverse activiteiten en evenementen georganiseerd. De Dag van de Mantelzorg wordt goed bezocht, maar er is meer aandacht nodig om alle doelgroepen van mantelzorgers te bereiken.

Versterken: Ondersteun doelgroepen mantelzorgers die op dit moment (nog) onvoldoende worden bereikt.

Verhogen van het gebruik van ondersteuning door jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers en mantelzorgers met een migratieachtergrond.

Activiteiten per doelgroep:

CONCEPT

- Jonge mantelzorgers:

Jonge mantelzorgers praten vaak niet over hun thuissituatie, maar lopen risico op overbelasting, schoolverzuim, slechtere prestaties of zelfs uitval. Ze worden vaak onterecht gezien als jongeren met mentale klachten, waardoor de juiste hulp uitblijft. Praktische steun, zoals aanpassingen in hun schoolrooster en ondersteuning voor hun zorgbehoevende naaste, is belangrijk. Ook kampen zij met sociale uitsluiting door gebrek aan tijd, energie, en het gevoel te volwassen te zijn. Door hen te ondersteunen en professionals in zorg, welzijn en onderwijs te betrekken, kan de negatieve impact op hun ontwikkeling worden beperkt. Daarom voeren we tot 2028 de volgende activiteiten uit:

  - In samenwerking met MEE & De Wering en het Mantelzorgcentrum het opzetten van activiteiten en peer-2-peer groepen specifiek voor jonge mantelzorgers.
  - Samenwerken met scholen en andere relevante partners zoals huisartsen en 1.Hoorn om een mantelzorgvriendelijk uitvoeringsplan voor jongeren te ontwikkelen. Join The Project is een waardevolle stichting in onze regio en worden betrokken om advies te geven over het vormgeven van dit plan.
  - Koppelen van een buddy of maatje aan jonge mantelzorgers, om iets leuks/ter ontspanning te doen of door soms taken mantelzorgtaken gezamenlijk te doen.

- Werkende mantelzorgers:

Werkende mantelzorgers combineren hun baan met zorgtaken voor een naaste, wat hen vatbaar maakt voor overbelasting en stress. Ze ervaren vaak een verhoogde werkdruk en hebben moeite om een gezonde balans te vinden tussen werk en privéleven. Daarnaast kunnen ze geconfronteerd worden met een gebrek aan begrip op de werkvloer en beperkte flexibiliteit in werktijden. Om deze groep te ondersteunen, is het belangrijk dat werkgevers mantelzorg bespreekbaar maken, flexibele werkregelingen aanbieden en praktische hulp bieden, zoals het aanpassen van werktijden of het toekennen van zorgverlof. De gemeente Hoorn dient hiervoor te fungeren als voorbeeldfunctie. We voeren tot 2028 de volgende activiteiten uit:

  - Versterken van het mantelzorgbeleid bij grote werkgevers via het project ‘Werkende Mantelzorgers’. Het doel van dit project is de werkende mantelzorger(s) in hun specifieke dubbelrol van werknemer en mantelzorger onder de aandacht brengen bij werkgevers en de belangen, wensen en behoeften van werkende mantelzorgers op het netvlies van de werkgevers te krijgen. Op dit moment is het project voornamelijk gericht op werkgevers in de zakelijke dienstverlening. Tot 2028 wordt dit versterkt met (grote) werkgevers uit andere branches. De gemeente biedt handvatten zodat werkgevers hiermee aan de slag kunnen.
  - Informeren van werkgevers en werknemers over combinatiemogelijkheden van werk en mantelzorg.

- Mantelzorgers met een migratieachtergrond:

Mantelzorgers met een migratieachtergrond verlenen meer dan gemiddeld intensieve en langdurige zorg aan familieleden. Culturele normen en waarden kunnen hen ervan weerhouden om hulp te zoeken, en taalbarrières en een gebrek aan kennis over beschikbare ondersteuning bemoeilijken de toegang tot professionele zorg. Om deze groep effectief te ondersteunen, is het belangrijk om cultuursensitieve benaderingen te hanteren, zoals het inzetten van sleutelfiguren binnen een wijk, communicatie in de eigen taal, en het bieden van laagdrempelige en passende ondersteuning die aansluit bij hun specifieke behoeften en context. Daarom voeren we tot 2028 de volgende activiteiten uit:

  - Mantelzorgers met een (niet-Westerse) migratieachtergrond structureel beter bereiken om het aanbod van zorg beter onder de aandacht te brengen. Dit doen we door versterken samenwerking met informele partijen en sleutelfiguren (gemeente,

CONCEPT

partnerorganisaties gericht op deze doelgroep). In enkele wijken zijn er op dit moment onvoldoende of geen sleutelfiguren. In 2025 worden er nieuwe sleutelfiguren geworven en opgeleid.

- Ontwikkelen van een laagdrempelige, meertalige informatievoorziening over ondersteuning.
- Werven en opleiden van een pool met vrijwilligers van inwoners met een migratieachtergrond om mantelzorgers te ondersteunen.

Optimaliseren van aanbod activiteiten, welzijn vergroten, versterken respijtzorg, aansluiten op behoeften.

We investeren preventief in alle mantelzorger ter voorkoming van overbelasting. Daarom is het belangrijk dat er voldoende passend aanbod is voor mantelzorgers met een verhoogd risico op overbelasting[3]. De ondersteuning moet flexibel zijn en aansluiten bij de behoeften van zowel de mantelzorger als de zorgbehoevende. Naast zorg verlenen is het essentieel om ruimte te hebben voor ontspanning, gedachten verzetten en kwaliteit van leven, bijvoorbeeld door (lichte) respijtzorg. Praktische hulp, persoonlijk contact, hulp bij het formuleren van een hulpvraag en herkenning in een hulpverlener of lotgenoten kunnen hierbij ondersteunen.

- Modernisering van het respijtzorgaanbod, met een uitbreiding van flexibele en creatieve vormen van ondersteuning (zoals dagopvang, zorgvervanging en kortdurende opvang met logeerplekken). Op dit moment wordt respijtzorg geleverd door De Hoge Hop, Lingendael en Westerhaven. Deze ondersteuning draagt bij aan het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers, wat essentieel is voor het behoud van hun eigen gezondheid en welzijn. Er wordt op dit moment gebruik van gemaakt, maar mantelzorgers geven aan dat het niet aansluit bij de behoeften of dat ze niet op de hoogte zijn van het aanbod van respijtzorg. In 2025 wordt in samenwerking met de partnerorganisaties onderzocht in welke mate gebruik wordt gemaakt van respijtzorg, in hoeverre dit aansluit bij de behoeften van verschillende doelgroepen en of er wijziging nodig is op dit beleid. Hiervoor worden er experimenten ontwikkeld met nieuwe vormen van dagbesteding bij dementie en er wordt onderzocht of er behoefte is aan kortdurende verblijven met logeermogelijkheid.
- Er worden er periodiek (eens per kwartaal) voorlichtingsbijeenkomsten over mantelzorg en het aanbod van voorzieningen zoals onder meer respijtzorg voor onze mantelzorgers georganiseerd bij ieder wijkcentrum, Buurtkamer en bij geloofsgemeenschappen.
- Aanbieden van activiteiten ter ontspanning die de mantelzorger samen kan ondernemen samen met de zorgbehoevende, zodat ze weer even partners zijn (gemeente: Sociale basis).
- Extra aandacht voor de combinatie wonen en zorg, zoals beschreven in de Woonzorgvisie. In 2025 en 2026 wordt er een onderzoek uitgevoerd naar de behoefte van mantelzorgwoningen in de achtertuin en de mogelijkheid tot het aanpassen van woningen tot mantelzorgwoningen.

Verbinden: Verbinden van mantelzorgers met passende ondersteuning en netwerken

Gemeente Hoorn heeft een belangrijke verbindende factor in het mantelzorgbeleid. Enerzijds op het verbinden van mantelzorgers onderling, maar ook van de verbinding tussen formele en informele zorg en ondersteuning op maat.

Verbinden van mantelzorgers onderling

- Het maandelijkse Alzheimer Café wordt georganiseerd. De doelgroep van dit café zijn breder dan enkel mensen met dementie. Het thema mantelzorg komt regelmatig terug. Deelnemers geven

[3] De Mantelzorgscan is een online tool die ingezet kan worden om het mantelzorgnetwerk in de regio in kaart te brengen. Deze tool wordt doorontwikkeld.

aan graag verbreding te hebben van de thema's die aan de orde komen, bijvoorbeeld kennisdeling over innovaties in relatie tot mantelzorg of een specifieke bijeenkomst over jonge mantelzorgers van jonge mensen met dementie. Bij het Alzheimer Café is altijd een Casemanager Dementie aanwezig voor de juiste kennis en ondersteuning.

- Geriant verzorgt vanuit de Alzheimer regio (als deelname aan de lotgenotengroep) een cursus voor de mantelzorgers van mensen met de diagnose dementie die zij vrijwillig kunnen volgen.

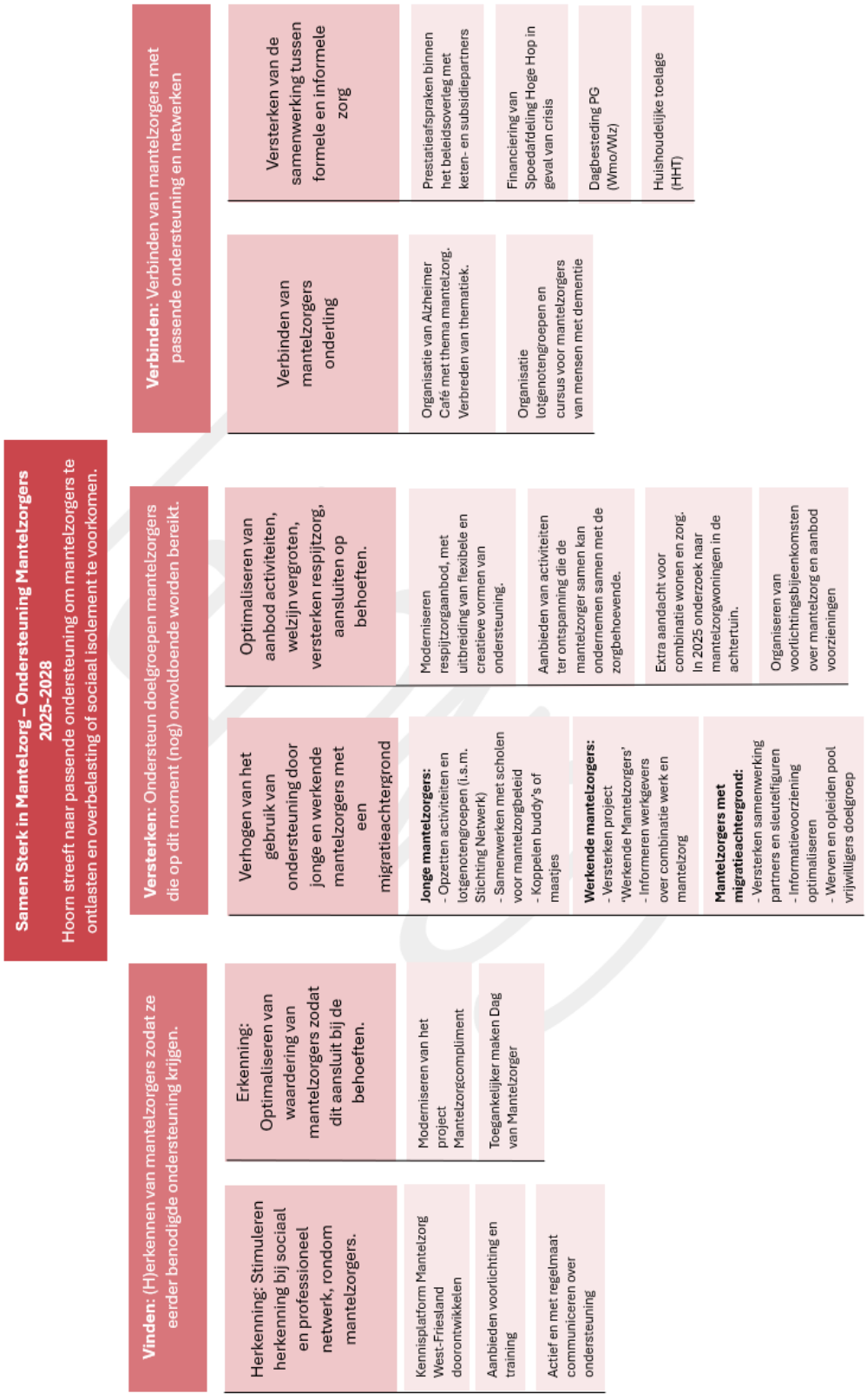
<u>Versterken van de samenwerking tussen formele en informele zorg</u>

- Er is een mogelijkheid om, in geval van crisis, gebruik te maken van de spoedafdeling in de Hoge Hop. Dit gebeurt in samenspraak met de Centrale Huisartsen Post, Geriant en de specialist ouderen zorg. Dit kan gedurende 7 x 24 uur en is bedoeld voor mensen uit Hoorn en de regio;
- Er is Dagbesteding PG (indicatie vanuit WMO of WLZ); in de Hoge Hop kan men gedurende zes dagen (ma t/m za) terecht voor Dagbesteding.
- Huishoudelijke toelage (HHT) is een voorziening die de mantelzorger voor 36 uur per jaar kan inzetten voor hulp in het huishouden. De HHT is een van de vormen van respijtzorg.

CONCEPT

4. Opgavenboom

In de opgavenboom is hoofdstuk 3 samengevat en is de relatie tussen de opgave, doelen, resultaten en activiteiten weergegeven.

5. Uitvoering

4.1 Communicatie

Een effectieve communicatieaanpak is belangrijk om het beleid rondom mantelzorgondersteuning en -waardering goed succesvol uit te voeren. De gemeente Hoorn heeft een belangrijke rol in het zichtbaar maken van zowel preventieve als ondersteunende activiteiten, passend bij de verschillende doelgroepen. Dit wordt gerealiseerd door een jaarlijkse herijking van het communicatieplan waarin de initiatieven, activiteiten en planningen worden vastgelegd.

De communicatieaanpak is wijkgericht en zet in op het bevorderen van sociale cohesie, waarbij gebruik wordt gemaakt van een breed scala aan communicatiekanalen, zoals sociale media, lokale nieuwsbronnen, flyers, posters en de gemeentelijke website. Specifieke aandacht gaat uit naar de herkenning en waardering van mantelzorgers, bijvoorbeeld door het moderniseren van het Mantelzorgcompliment. De Dag van de Mantelzorg wordt ingezet als een vliegwiel voor communicatie uitingen waarbij niet alleen erkenning wordt gegeven, maar ook informeren over het aanbod tot beschikbare ondersteuning wordt vergroot.

Om mantelzorgers met een migratieachtergrond beter te bereiken, worden cultuursensitieve communicatiemiddelen ingezet. In 2025 worden nieuwe sleutelfiguren geworven en opgeleid om een brug te slaan tussen deze groep mantelzorgers en de beschikbare ondersteuning.

Naast informeren richt de communicatie zich ook op het stimuleren van open gesprekken over mantelzorg. Dit wordt gedaan door campagnes die de waardering van mantelzorgers centraal stellen en praktische handvatten bieden om overbelasting te voorkomen. Deze campagnes worden versterkt door samenwerking met lokale organisaties, zoals Voor een Mooie Stad (VMS), en door gebruik te maken van publieke evenementen en bijeenkomsten in wijkcentra, buurtkamers en geloofsgemeenschappen.

Door middel van structurele en gerichte communicatie, zoals het delen van succesverhalen, het organiseren van informatieve bijeenkomsten en het betrekken van partners en vrijwilligers, wil de gemeente Hoorn mantelzorgers ondersteunen en verbinden. Zo bouwen we samen aan een inclusieve stad waarin mantelzorgers zich gezien, gewaardeerd en gesteund voelen.

Monitoring

Het beleid is opgebouwd aan de hand van opgavegericht programmeren, zoals weergegeven in de opgavenboom in hoofdstuk 4. Dit model gaat ervan uit dat succesvolle uitvoering en afronding van activiteiten leiden tot het behalen van de beoogde resultaten. Het behalen van deze resultaten draagt vervolgens bij aan het realiseren van de gestelde doelen, en daarmee aan de totale opgave voor Hoorn. Door dit model gestructureerd te benaderen, biedt het een duidelijke kapstok voor de evaluatie van het beleid en ondersteunt het een continue lerende cyclus. Deze aanpak maakt het mogelijk om systematisch te beoordelen waar verbeteringen nodig zijn en waar successen kunnen worden uitgebouwd.

4.2.1 Tweejaarlijkse cyclus: Lerende feedbackcyclus

Elke twee jaar wordt een tussenevaluatie uitgevoerd om de voortgang en effectiviteit van het beleid binnen de directe invloedssfeer te beoordelen. Deze evaluatie richt zich op drie belangrijke indicatoren: **doelbereik**, **toegankelijkheid** en **tevredenheid** van de doelgroep. Een belangrijk onderdeel hiervan is het beoordelen van de prestatieafspraken met partners, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van interventies. Binnen de prestatieafspraken worden ook afspraken gemaakt over de wijze waarop partners bijdragen aan de monitoring van het beleid.

Tijdens de evaluatie worden informele gesprekken gevoerd met zowel partners als deelnemers aan de interventies. Deze gesprekken bieden waardevolle inzichten in de ervaringen en effecten van de initiatieven. De kortere feedbackcyclus maakt het mogelijk om samen met partners stappen te zetten,

CONCEPT

tussentijdse resultaten te evalueren en waar nodig het beleid bij te stellen. Deze aanpak ondersteunt een continu proces van leren en verbeteren. De gespreksverslagen worden gebruikt als input voor de evaluatie en vormen een belangrijke bron voor het bijstellen van het uitvoeringsplan.

4.2.2 Vierjaarlijkse cyclus: Uitgebreide evaluatie na afronden beleidsperiode

Aan het einde van elke beleidsperiode, eens in de vier jaar, wordt een uitgebreide evaluatie uitgevoerd. Deze evaluatie combineert harde cijfers, zoals data over het totale bereik en de kenmerken van de doelgroep, met zachte indicatoren, waaronder klantervaringen en feedback van partners.

De evaluatie richt zich op het meten van de behaalde resultaten in relatie tot de opgestelde doelen. Hierbij wordt ook beoordeeld in hoeverre prestaties en doelen in samenwerking met partners zijn gerealiseerd en welke afhankelijkheden een rol hebben gespeeld. Deze uitgebreide evaluatie biedt niet alleen inzicht in het succes van de initiatieven, maar vormt ook een basis voor het formuleren van nieuwe beleidsplannen. Bovendien draagt het bij aan de verantwoording van de behaalde resultaten richting de gemeenteraad en de betrokken partners. Door deze brede aanpak wordt de impact van het beleid op de lange termijn duidelijk en wordt de totale opgave voor Hoorn structureel ondersteund.

CONCEPT

6. Financiële onderbouwing

De gemeente wil haar financiële middelen strategisch inzetten. Dit betekent concreet dat na vaststelling van dit document door de gemeenteraad, ingezet wordt op de intensivering van de samenwerking tussen de gemeente en formele- en informele partners en onze inwoners/de doelgroep. Bij de uitvoering van de interventies uit deze visiedocument wordt daarom maximaal ingezet op het benutten van het bestaande aanbod, communicatie, afstemming en samenwerking tussen de betrokken partners onderling en de doelgroep.

Bij het verstrekken van subsidies aan onze partners worden prestatieafspraken gemaakt die aansluiten bij de interventies van dit plan.

Daarnaast wordt maximaal gebruik gemaakt van de IZA-GALA-SPUK - middelen die door het Rijk zijn verstrekt.

Ook is er binnen de gemeentebegroting structureel € 250.000 gereserveerd voor mantelzorgwaardering. € 100.000 hiervan is meegenomen in de ombuigingsopgaven van onze gemeente waardoor na instemming van de gemeenteraad met de ombuigingsvoorstellen na 2025 jaarlijks een bedrag van € 150.000 beschikbaar is.

CONCEPT

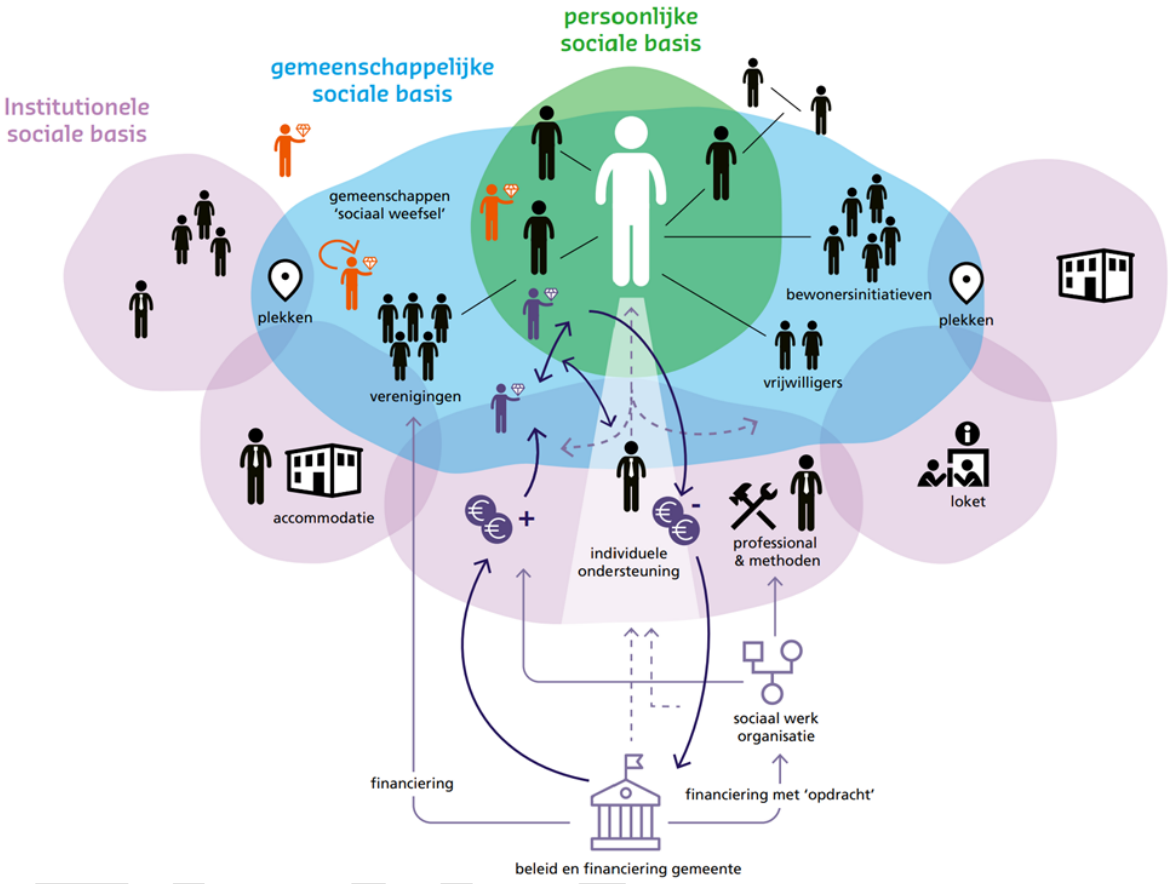
Bijlage A – Cijfers Hoorn

Deze percentages zijn zoals in de tekst ook aangegeven vermenigvuldigd met het aantal inwoners per wijk vanuit het CBS om zo een inschatting te kunnen maken van het aantal mantelzorgers. De bron van deze cijfers is de Arrangementenmonitor.

Wijk/gemeente	Aantal geschatte inwoners	Percentage
Hoorn		12,9%
Bangert en Oosterpolder	545	10,8%
Kersenboogerd-Noord en -Zuid	2215	12,9%
Zwaag en Blokker	829	13,8%
Nieuwe Steen	173	14,5%
Risdam-Noord	833	12,7%
Risdam-Zuid	1010	13,6%
Grote Waal	813	12,8%
Hoorn-Noord	650	12,9%
Venenlaan-kwartier	305	14,0%
Binnenstad	654	12,4%

CONCEPT

Bijlage B – Sociale Basis Hoorn

CONCEPT